

บทที่ 5

สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

โรคเลปโตสไปโรซิส เป็นปัญหาสาธารณสุขที่สำคัญโรคหนึ่งของประเทศไทย เป็นโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน (Zoonosis) พบเชื้อได้บ่อยโดยเฉพาะในสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สามารถเข้าสู่ร่างกายคนทางบาดแผล หรือผิวหนังตามรอยขีดข่วน ทางเยื่อตา จมูก ปาก และสามารถไชเข้าทางผิวหนังที่เปียกชุ่ม หรือแช่น้ำเป็นเวลานานๆ ปัจจัยเสี่ยงในการติดเชื้อ ได้แก่ อาชีพที่สัมผัสแหล่งน้ำที่มีเชื้อปนเปื้อนอยู่ หรือคลุกคลีกับสัตว์น้ำโรค โดยเฉพาะกลุ่มอาชีพเกษตรกรทำนา โรคนี้สามารถพบได้ตลอดทั้งปี พบการระบาดของโรคในช่วงฤดูฝน จากข้อมูล ปี พ.ศ. 2552 จังหวัดกาฬสินธุ์ มีรายงานผู้ป่วยโรคเลปโตสไปโรซิส 239 ราย เสียชีวิต 14 ราย ผู้ที่เสียชีวิต 9 ราย ประกอบอาชีพทำนา คิดเป็น ร้อยละ 64.29 (งานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์, 2553) โรคเลปโตสไปโรซิส เกิดจากเชื้อเลปโตสไปรา ที่อยู่ในแหล่งรังโรค เช่น วัชพุ่ม สุกกร และ หนู โดยเฉพาะในหนู หากจะมีการกำจัดหนู ต้องใช้งบประมาณ เวลา วิธีการ และกำลังคน ที่ซับซ้อนสิ้นเปลืองมาก ส่วนในการควบคุมปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมไม่ให้เอื้อที่จะเป็นปัจจัยเสี่ยง อาจจะทำให้ได้ในบางสถานที่เท่านั้น เช่น การจัดบ้านเรือนให้สะอาดเรียบร้อย โดยเฉพาะห้องครัว การมีตู้กับข้าวไว้เก็บอาหาร แต่เมื่อเกษตรกรออกไปทำนา วิถีชีวิตจำเป็นต้องสัมผัสปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมที่เสี่ยงต่อการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิส เช่น การสัมผัสแหล่งน้ำ การเหยียบย่ำโคลน ซึ่งไม่สามารถควบคุมปัจจัยเสี่ยงเหล่านี้ได้ การควบคุมปัจจัยเสี่ยงแหล่งรังโรค และปัจจัยเสี่ยงด้านสภาพสิ่งแวดล้อม เป็นเรื่องยากที่จะทำได้อย่างยั่งยืน จึงทำให้ผู้ศึกษาเลือกที่จะศึกษาในคนที่ประกอบอาชีพเกษตรกรทำนา เนื่องจากหากเกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ถูกต้อง แล้วนำไปสู่การปฏิบัติตน โดยมีพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสที่ถูกต้อง อาจส่งผลให้ ถึงแม้ว่ามีปัจจัยเสี่ยงในด้านสิ่งแวดล้อม และด้านเชื้อที่ก่อให้เกิดโรคขึ้น แต่อาจจะไม่ป่วยและไม่เสียชีวิตจากโรคเลปโตสไปโรซิส

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาแบบเชิงบรรยาย (Descriptive research) แบบการศึกษา ณ จุดเวลา (Cross - sectional study) โดยศึกษาความรู้ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ในเกษตรกรชาวนา เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้น โดยการศึกษาจากเอกสารวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วนำมาปรับประยุกต์ให้เข้ากับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ทัศนคติ พฤติกรรมเกี่ยวกับการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเลป

โตสไปโรซิสของเกษตรกร กับกลุ่มตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา การรับรู้การเจ็บป่วยของตนเอง และบุคคลที่รู้จัก โดยมีขอบเขตการวิจัยการศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาพฤติกรรมสุขภาพในเรื่องความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร ตำบลนาจำปา อำเภอคอนจัน จังหวัดกาฬสินธุ์จำนวน 338 คน ตัวแปรที่ศึกษา ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา และ การรับรู้เกี่ยวกับการเจ็บป่วย ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ บุคคลที่มีอาชีพเกษตรกรรทำนา อายุ 20 - 60 ปี ทั้งที่เป็นนาของตนเอง นาของคนอื่น หรือ ทั้งทำนาของตนเอง และรับจ้างทำนาของคนอื่น มีภูมิลำเนาอยู่ที่ ตำบลนาจำปา อำเภอคอนจัน จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างน้อย 1 ปี มีสติสัมปชัญญะดี และยินดีให้ข้อมูลในการทำวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ประมวลผลด้วยสถิติใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าต่ำสุด และค่าสูงสุด และ เปรียบเทียบ ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร ระหว่าง ตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และการรับรู้การเจ็บป่วย โดยใช้สถิติวิเคราะห์ คือ สำหรับตัวแปรอิสระที่แบ่งได้ 2 กลุ่ม คือ เพศ และการรับรู้การเจ็บป่วยของตนเองหรือบุคคลที่รู้จัก ใช้สถิติ Independent - Samples T Test ตัวแปรอิสระที่แบ่งได้มากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ และ การศึกษา ใช้สถิติ One - Way ANOVA

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป จากการศึกษา พบว่าเป็นเกษตรกรหญิง ร้อยละ 57.1 และเกษตรกรชาย ร้อยละ 42.9 เกษตรกรส่วนใหญ่ มีอายุตั้งแต่ 45 ปี ขึ้นไป ร้อยละ 64 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 35-44 ปี ร้อยละ 20.7 รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 25-34 ปี ร้อยละ 12.1 และกลุ่มอายุน้อยกว่า 25 ปี ร้อยละ 3.3 ตามลำดับ เกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 66.3 รองลงมา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.5 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือเทียบเท่า ร้อยละ 10.7 ระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ร้อยละ 5.6 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) หรือเทียบเท่า ร้อยละ 2.7 การรับรู้การเจ็บป่วยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่รู้ว่าโรคเลปโตสไปโรซิสสามารถป้องกันได้ ร้อยละ 91.7 รับรู้ว่าเมื่อป่วยแล้วทำให้เสียชีวิตได้ ร้อยละ 90.5 และรับรู้ว่าเมื่อป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้ ร้อยละ 81.1

2. ความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร เมื่อวิเคราะห์ระดับความรู้โดยการให้คะแนนจากคะแนนเต็ม 20 คะแนน พบว่า ความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร มีคะแนนเฉลี่ย 13.38 คะแนน หรืออยู่ในช่วง 10.65-16.11 คะแนน อยู่ในระดับพอใช้ค่อนข้างดี โดยมีคะแนนต่ำสุด คือ 5 คะแนน และมีคะแนนสูงสุด คือ 19 คะแนน เมื่อจัดระดับ

ความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสแล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้การป้องกันโรค ในระดับ ดี ร้อยละ 58.9 รองลงมา มีความรู้ในระดับไม่ดี ร้อยละ 21.6 และมีความรู้ในระดับพอใช้ ร้อยละ 19.5 รายชื่อ พบว่า เกษตรกรที่มีความรู้ในเรื่องการป้องกันตนเองจากโรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อเกิดน้ำท่วมด้วยการใช้ รองเท้าบูทถึงเข่า ร้อยละ 94.1 รองลงมาคือ การรีบล้างแผลด้วยน้ำสบู่และน้ำสะอาดจะช่วยป้องกันการติดเชื้อโรคเลปโตสไปโรซิสได้ ร้อยละ 93.8 และการเดินเท้าเปล่าในคอกสัตว์ที่เปียกชื้นเสี่ยงต่อการเป็นโรคเลปโตสไปโรซิส ร้อยละ 89.6 และข้อที่เกษตรกรยังมีความรู้ที่ผิดเกี่ยวกับความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส คือ ข้อคำถาม ถามว่าเชื้อโรคเลปโตสไปโรซิสสามารถเข้าสู่ร่างกายของคนได้ทางใด เกษตรกรส่วนใหญ่ตอบผิดถึง ร้อยละ 73.3 และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีความรู้ในการป้องกันตนเองจากโรคเลปโตสไปโรซิส ในเรื่องการทำจัด และเก็บมูลวัว มูลควาย ในคอกร้อยละ 55.1

เมื่อเปรียบเทียบความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร ระหว่างตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และการรับรู้การเจ็บป่วย ได้ผลดังนี้

2.1 เพศ จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรชายกับเกษตรกรหญิงมีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.026 โดยเกษตรกรชายมีความรู้การป้องกันโรคมากกว่าเกษตรกรหญิง

2.2 อายุ จากการวิเคราะห์พบว่า ความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร คะแนนเต็ม 20 คะแนน กลุ่มอายุ ตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป มีความรู้สูงสุด คือ ได้ 19 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 25-34 ปี, 35-44 ปี, 45-54 ปี ได้คะแนนเท่ากัน คือ 18 คะแนน กลุ่มอายุ น้อยกว่า 25 ปี มีความรู้การป้องกันโรค ได้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 14.36 คะแนน และกลุ่มอายุ 45-54 ปี มีความรู้การป้องกันโรค ได้คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 13.02 คะแนน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน เปรียบเทียบความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกรจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า เกษตรกรกลุ่มอายุต่างกันมีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.038

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ พบว่าเกษตรกรกลุ่มอายุ 25-34 ปี มีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสแตกต่างจากกลุ่มอายุ 45-54 ปี และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป และเกษตรกรที่มีอายุ 35-44 ปี มีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสแตกต่างจากกลุ่มอายุ 45-54 ปี และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเกษตรกรกลุ่มอายุ 25-34 ปี มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคมากกว่ากลุ่มอายุ 45-54 ปี และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป และ เกษตรกรกลุ่มอายุ 35-44 ปี มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคมากกว่ากลุ่มอายุ 45-54 ปี และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป

2.3 การศึกษา จากการวิเคราะห์ ความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของ

เกษตรกร คณะเนนเต็ม 20 คณะเนน เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีความรู้สูงสุด ได้ 19 คณะเนน ระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบเท่า มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคสูงสุด คือ 15 คณะเนน และระดับการศึกษาประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยความรู้ต่ำสุด คือ 12.02 คณะเนน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกรตามระดับการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่พบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างจากเกษตรกร ที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย และระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดย เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส น้อยกว่าเกษตรกร ที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย และระดับปริญญาตรี

2.4 การรับรู้การเจ็บป่วย

2.4.1 เกษตรกรที่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสสามารถป้องกันได้ มีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสสามารถป้องกันได้ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 โดยที่เกษตรกรที่รับรู้มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคมากกว่าเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้

2.4.2 เกษตรกรที่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วทำให้เสียชีวิตได้ มีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วทำให้เสียชีวิตได้ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.001 โดยเกษตรกรที่รับรู้ มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคมากกว่าเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้

2.4.3 เกษตรกรที่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้ มีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้ อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.010 โดยเกษตรกรที่รับรู้ มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคมากกว่าเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้

3. ทักษะการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร จากการศึกษาทักษะการ

ป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร โดยการให้คะแนนจากคะแนนเต็ม 125 คะแนน พบว่า มีคะแนนทัศนคติเฉลี่ย 89.03 คะแนน หรืออยู่ในช่วง 77.37-100.69 คะแนน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างดี โดยมีคะแนนต่ำสุด คือ 49 คะแนน และมีคะแนนสูงสุด คือ 114 คะแนน เมื่อจัดระดับทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสแล้ว เกษตรกรส่วนใหญ่มีทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส

ไปโรซิส อยู่ในระดับดี ร้อยละ 61.8 รองลงมา คือ มีทัศนคติการป้องกันโรคในระดับปานกลาง ร้อยละ 30.2 และมีทัศนคติการป้องกันโรคในระดับไม่ค่อยดี ร้อยละ 8.0 จากการวิเคราะห์ข้อมูลทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสรายข้อ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ถึง ร้อยละ 85.8 มีทัศนคติเชื่อว่า หากรับประทานอาหารที่ปรุงสุกใหม่ๆ สามารถช่วยป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสได้ เกษตรกร ร้อยละ 81.7 มีทัศนคติเชื่อว่าการสวมใส่ถุงมืออย่างเมื่อต้องดำนา แม้จะไม่สะดวกในการทำงาน แต่สามารถช่วยป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสได้ เกษตรกร ร้อยละ 70.7 มีทัศนคติเชื่อว่าถ้าจะเดินลุยน้ำที่ท่วมขังบริเวณบ้าน จะต้องใส่รองเท้าบูท แต่ข้อคำถามที่เกษตรกรยังมีทัศนคติความ เชื่อที่ผิดที่ น่าสนใจ มีดังนี้ คือ เกษตรกรส่วนมาก ร้อยละ 33.4 มีทัศนคติเชื่อว่าโรคเลปโตสไปโรซิสไม่สามารถป้องกันได้ เกษตรกรส่วนมาก ร้อยละ 46.5 มีทัศนคติเชื่อว่าการกำจัดหนูในบ้านและบริเวณบ้านแล้วก็ไม่ได้ทำให้โรคเลปโตสไปโรซิสในหมู่บ้านลดลง ในขณะที่เกษตรกร ร้อยละ 29 มีทัศนคติเชื่อว่าการกำจัดหนูเป็นเรื่องที่ยุ่งยาก เกษตรกร ร้อยละ 27.3 มีทัศนคติว่าการควบคุมกำจัดสุนัขจรจัดในหมู่บ้านไม่เกี่ยวกับการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส และที่สำคัญอย่างยิ่ง ยังมีเกษตรกร ร้อยละ 7.7 มีทัศนคติเชื่อว่าโรคเลปโตสไปโรซิสเป็นโรคติดต่อที่รักษาหายได้ จึงไม่จำเป็นต้องป้องกันโรค

เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร ระหว่างตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และการรับรู้การเจ็บป่วย ได้ผลดังนี้

3.1 เพศ จากการวิเคราะห์พบว่า เกษตรกรชายกับเกษตรกรหญิงมีทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกัน

3.2 อายุ จากการวิเคราะห์ ทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร คะแนนเต็ม 125 คะแนน กลุ่มอายุ 35-44 ปี มีคะแนนทัศนคติการป้องกันโรคสูงสุด คือ ได้ 114 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 45-54 ปี ได้ 111 คะแนน กลุ่มอายุ 35-44 ปี มีทัศนคติการป้องกันโรคคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 91.69 คะแนน และกลุ่มอายุ ตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป มีทัศนคติการป้องกันโรคคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 85.95 คะแนน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกรตามกลุ่มอายุพบว่า เกษตรกรที่มีกลุ่มอายุต่างกันมีทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.011

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่ พบว่าเกษตรกรกลุ่มอายุ 35-44 ปี มีทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสแตกต่างกันกับเกษตรกร กลุ่มอายุ ตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเกษตรกรกลุ่มอายุ 35-44 ปี มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการป้องกันโรคที่มากกว่ากลุ่มอายุ ตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป

3.3 การศึกษา จากการวิเคราะห์ ทักษะการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของ

เกษตรกร คะแนนเต็ม 125 คะแนน เกษตรกรที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และระดับการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือ เทียบเท่า มีคะแนนสูงสุด คือ ได้ 114 คะแนน ระดับ การศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ เทียบเท่า และ ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือเทียบเท่า มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการป้องกันโรคสูงสุด คือ 96.11 คะแนน ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยทักษะการป้องกันโรคต่ำสุด คือ 86.75 คะแนน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบทักษะการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ของเกษตรกรตามระดับการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีทักษะการป้องกัน โรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างน้อย 1 คู่อ่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001

จากการวิเคราะห์ความแตกต่างรายคู่พบว่า เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มี ทักษะการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างจากเกษตรกรที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลายและ เกษตรกรที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยเกษตรกรที่มีการศึกษา ระดับ ประถมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยทักษะการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส น้อยกว่าเกษตรกร ที่มี การศึกษาระดับมัธยมปลาย และระดับปริญญาตรี

3.4 การรับรู้การเจ็บป่วย

3.4.1 เกษตรกรที่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสสามารถป้องกันได้ มีทักษะการ ป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสสามารถ ป้องกันได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.004 โดยเกษตรกรที่รับรู้การเจ็บป่วย มีคะแนนเฉลี่ย ทักษะการป้องกันโรคดีกว่าเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้

3.4.2 เกษตรกรที่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วทำให้เสียชีวิตได้ มี ทักษะการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้โรคเลปโตสไปโร ซิสเมื่อป่วยแล้วทำให้เสียชีวิตได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.010 โดยเกษตรกรที่รับรู้ มีทักษะการ ป้องกันโรคมีคะแนนเฉลี่ยมากกว่าเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้

3.4.3 เกษตรกรที่รับรู้โรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้ มี ทักษะการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้โรคเลปโตสไปโร ซิสเมื่อป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้

4. พฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร จากการศึกษากิจกรรมการ ป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร โดยการให้คะแนนจากคะแนนเต็ม 90 คะแนน พบว่า มีคะแนนพฤติกรรมการป้องกันโรคเฉลี่ย 72.02 คะแนน หรืออยู่ในช่วง 61.92-82.12 คะแนน อยู่ใน

ระดับดีปานกลางค่อนข้างดีมาก โดยมีคะแนนต่ำสุด คือ 30 คะแนน และมีคะแนนสูงสุด คือ 90 คะแนน เมื่อจัดระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสแล้ว ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรค ในระดับดีมาก ร้อยละ 53.6 รองลงมา คือ มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรค อยู่ในระดับดีปานกลาง ร้อยละ 41.1 ส่วนพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรค ในระดับดีน้อย มีเพียง 18 คน ร้อยละ 5.3 จากการวิเคราะห์ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสเป็นรายข้อพบว่า มีข้อคำถามที่มีผลการตอบของเกษตรกรที่น่าสนใจ ดังนี้ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.1 ล้างผักสดที่ปลูกไว้ที่บริเวณเตียงนาก่อนรับประทาน โดยปฏิบัติทุกครั้ง เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 84 ล้างมือจนสะอาดทุกครั้งก่อนรับประทานอาหารเมื่อขึ้นจากทำนาโดยปฏิบัติทุกครั้ง เกษตรกร ร้อยละ 84 อาบน้ำสะอาดและฟอกสบู่ทันทีหลังกลับจากทำนาทุกครั้ง และเกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.9 สวมเสื้อแขนยาวและกางเกงขายาวขณะทำนาโดยปฏิบัติทุกครั้ง เกษตรกรส่วนมาก ร้อยละ 44.1 สวมรองเท้าบูทเมื่อต้องไปทำนาโดยไม่ให้น้ำในนา เข้าไปในรองเท้าบูทได้โดยปฏิบัติทุกครั้ง ส่วนในเรื่องพฤติกรรมที่เกษตรกรปฏิบัติทุกครั้ง แต่เป็นปัจจัยเสี่ยงที่จะส่งผลให้สัมผัสเชื้อโรค หรือป่วยเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสได้ คือ เกษตรกรส่วนใหญ่ ร้อยละ 59.5 นำสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข แมว มาเลี้ยงในตัวบ้าน เกษตรกร ร้อยละ 35.8 ไม่เคยกำจัดเศษอาหารที่เหลือจากสัตว์เลี้ยง เช่น สุนัข หรือแมว เกษตรกร ร้อยละ 28.1 ไม่เคยสวมถุงมือยางเมื่อนำสัตว์มาฆ่าและด้วยตนเองก่อนนำมาปรุงเป็นอาหารรับประทาน และยังมีเกษตรกร ร้อยละ 10.9 ที่มีพฤติกรรมขณะมีบาดแผลตามร่างกายก็ยังลงไปจับปลาตาม หนอง คลอง บึง หรือ สระน้ำ

เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร ระหว่างตัวแปร เพศ อายุ การศึกษา และการรับรู้การเจ็บป่วย ได้ผลดังนี้

4.1 เพศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า เกษตรกรชายกับเกษตรกรหญิงมีพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.045 โดยเกษตรกรชายมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคน้อยกว่าหญิง

4.2 อายุ จากการวิเคราะห์ พฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร คะแนนเต็ม 90 คะแนน กลุ่มอายุ 35-44 ปี และกลุ่มอายุ ตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป มีคะแนนพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคสูงสุด คือ ได้ 90 คะแนน รองลงมาคือ กลุ่มอายุ 45-54 ปี ได้คะแนน 88 คะแนน กลุ่มอายุ ตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ 73.19 คะแนน และกลุ่มอายุ 35-44 ปี มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคคะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ 85.95 คะแนน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกรตามกลุ่มอายุพบว่า เกษตรกรที่มีกลุ่มอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกัน

4.3 การศึกษา จากการวิเคราะห์ พฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร คะแนนเต็ม 90 คะแนน เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ได้คะแนนสูงสุด และต่ำสุด คือ 90 และ 30 คะแนน รองลงมา คือ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น และ ระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) หรือ เทียบเท่า ได้ 88 คะแนน และระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นได้คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคสูงสุด คือ 73.43 คะแนน ระดับการศึกษาประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) หรือ เทียบเท่า มีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคต่ำสุด คือ 69.11 คะแนน

จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ของเกษตรกรตามระดับการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกัน

4.4 การรับรู้การเจ็บป่วย

4.4.1 เกษตรกรที่รับรู้ว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสสามารถป้องกันได้ มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้ว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสสามารถป้องกันได้

4.4.2 เกษตรกรที่รับรู้ว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วทำให้เสียชีวิตได้ มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้ว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วทำให้เสียชีวิตได้

4.4.3 เกษตรกรที่รับรู้ว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้ มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้ว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้

อภิปรายผล

จากข้อมูลของเกษตรกร ที่ตอบแบบสัมภาษณ์ จำนวน 338 คน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเกษตรกรหญิง ร้อยละ 57.1 กลุ่มอายุ 45-54 ปี และ อายุตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป มีจำนวนเกษตรกรกลุ่มตัวอย่างเท่ากัน คือ 108 คน ร้อยละ 32.0 รองลงมา คือ อายุ 35-44 ปี ร้อยละ 70 เกษตรกรส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 66.3 รองลงมา คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.5 การรับรู้การเจ็บป่วยของตนเองหรือบุคคลที่รู้จัก เกษตรกรส่วนใหญ่ที่รับรู้ว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสสามารถป้องกันได้ ร้อยละ 91.7 รับรู้ว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วทำให้เสียชีวิตได้ ร้อยละ 90.5 และรับรู้ว่าเป็นโรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อท่านป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้ ร้อยละ 81.1

จากการศึกษาความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนมากมีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ในระดับพอใช้ ความรู้ในระดับอ่อนและระดับไม่ดี มี 203 คน ร้อยละ 60.1 ซึ่งเป็นกลุ่มที่ต้องมีกระบวนการ ในการให้ความรู้ให้สุศึกษา เพื่อให้ รู้ เข้าใจ การความเชื่อ และสามารถนำไปใช้ จนส่งผลให้เกิดพฤติกรรมกรป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสได้ ตามกระบวนการเกิดพฤติกรรม คือ ความรู้มีผลต่อทัศนคติ และต่อพฤติกรรมกรปฏิบัติโดยทัศนคติเป็นสื่อระหว่างความรู้และการปฏิบัติ และได้รับผลจากพฤติกรรมกรปฏิบัติด้วย สอดคล้องกับการศึกษาของ ประเสริฐศักดิ์ กายนาคา (2545) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมกรป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสในเกษตรกร อำเภอภาษี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเรื่องโรคเลปโตสไปโรซิส ทัศนคติของการปฏิบัติเพื่อป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกรป้องกันและควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส การศึกษาครั้งนี้ เกษตรกรชายและเกษตรกรหญิงมีความรู้การป้องกันโรค แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.026 โดยเกษตรกรชายมีความรู้การป้องกันโรคได้คะแนนเฉลี่ย มากกว่าเกษตรกรหญิง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการวิเคราะห์ข้อมูลความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสรายข้อ พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส โดยเมื่อเกิดน้ำท่วมจะป้องกันตนเองจากโรคเลปโตสไปโรซิส ด้วยการใส่รองเท้าบูทถึงเข้า ร้อยละ 94.1 สอดคล้องกับการศึกษาของ คณอง ยาสิงห์ทอง (2549) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมเสี่ยงและการป้องกันตนเองจากโรคเลปโตสไปโรซิสของชาวเขาเผ่าปกากะญอในอำเภอมะม่วง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าพฤติกรรมกรป้องกันตนเองจากการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสที่พบมากที่สุดคือการสวมรองเท้าบูทในการใส่ปุ๋ยในนาข้าวหรือในสวน ร้อยละ 48.1 จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน เปรียบเทียบความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ของเกษตรกรจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า เกษตรกรกลุ่มอายุที่ต่างกันมีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.038 โดยเกษตรกรกลุ่มอายุ 25-34 ปี มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคมกกว่ากลุ่มอายุ 45-54 ปี และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป และเกษตรกรกลุ่มอายุ 35-44 ปี มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคมกกว่ากลุ่มอายุ 45-54 ปี และกลุ่มอายุ 55 ปีขึ้นไป ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจจะเนื่องมาจากประชาชนในปัจจุบันเข้าถึงระบบการศึกษาได้มากขึ้น จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกรตามระดับการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 โดยเกษตรกรที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส น้อยกว่าเกษตรกร ที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย และระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ และ

เกษตรกรที่รับรู้ว่ามีโรคเลปโตสไปโรซิสสามารถป้องกันได้ สามารถทำให้เสียชีวิตได้ และสามารถป่วยแล้วป่วยอีกได้ มีความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001, 0.001 และ 0.010 ตามลำดับ โดยที่เกษตรกรที่รับรู้มีคะแนนเฉลี่ยความรู้การป้องกันโรคมมากกว่าเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

จากการศึกษาทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร พบว่า เกษตรกรส่วนมากมีทัศนคติการป้องกันโรค อยู่ในระดับดีปานกลาง ร้อยละ 47.9 เกษตรกรชายกับเกษตรกรหญิงมีทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน อาจจะเนื่องมาจากปัจจุบันทั้งเกษตรกรชายและเกษตรกรหญิง สามารถรับรู้ และสามารถเข้าถึงสื่อต่างๆ ได้ง่ายขึ้น ในชีวิตประจำวัน เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หรือสื่อสิ่งพิมพ์ จากกรณีวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ของเกษตรกรจำแนกตามกลุ่มอายุพบว่า เกษตรกรกลุ่มอายุที่ต่างกัน มีทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.011 โดยเกษตรกรกลุ่มอายุ 35-44 ปี มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการป้องกันโรคที่มากกว่ากลุ่มอายุ ตั้งแต่ 55 ปี ขึ้นไป ซึ่งไม่ตรงกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจจะเนื่องมาจากประชาชนในปัจจุบัน เข้าถึงระบบการศึกษาได้มากขึ้นเช่นเดียวกับ เรื่องความรู้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส เมื่อเปรียบเทียบทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ของเกษตรกรตามระดับการศึกษาพบว่า เกษตรกรที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.001 โดยเกษตรกรที่มีการศึกษาระดับ ประถมศึกษามีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส น้อยกว่าเกษตรกร ที่มีการศึกษาระดับมัธยมปลาย และระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐาน เกษตรกรที่รับรู้ว่ามีโรคเลปโตสไปโรซิสสามารถป้องกันได้ และรับรู้ว่ามีโรคเลปโตสไปโรซิสแล้วทำให้เสียชีวิตได้ มีทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.004 และ 0.001 ตามลำดับ โดยเกษตรกรที่รับรู้การเจ็บป่วย มีคะแนนเฉลี่ยทัศนคติการป้องกันโรคมมากกว่าเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ มีเพียงเกษตรกรที่รับรู้ว่ามีโรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้ มีทัศนคติการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกันกับเกษตรกรที่ยังไม่รับรู้ว่ามีโรคเลปโตสไปโรซิสเมื่อป่วยแล้วสามารถป่วยอีกได้

จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร เมื่อจัดระดับพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสแล้ว ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรค ในระดับดีมาก ร้อยละ 53.6 สอดคล้องกับการศึกษาของ กัลยา วชิรพันธุ์สกุลและรัชณี ชีระวิทย์เลิศ(2547) การประเมินผลรณรงค์ป้องกันควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสในพื้นที่รับผิดชอบของ สคร. 2, 5-7, 9-12 ผลการศึกษาพบว่า หัวหน้าครัวเรือนมีความรู้โรคเลปโตสไปโรซิสร้อยละ 77.2 และการศึกษา

ของ ปรียา อินทะนิล (2548) ทำการศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย จำนวน 380 คน พบว่า ร้อยละ 62.4 มีพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อโรคเลปโตสไปโรซิสโดยรวมอยู่ในระดับดี และร้อยละ 37.6 เกษตรกรชายกับเกษตรกรหญิงมีพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.045 โดยเกษตรกรชายมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการป้องกันโรคน้อยกว่าหญิง จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนเปรียบเทียบพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสของเกษตรกร จำแนกตามกลุ่มอายุ ระดับการศึกษา และ การรับรู้ พบว่า เกษตรกรที่มีกลุ่มอายุ ระดับการศึกษาและการรับรู้ต่างกัน มีพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับการศึกษาของ อิศรา ตุงกระโทก (2548) ทำการศึกษาเรื่องการประเมินผลการดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในพื้นที่เสี่ยง จังหวัดนครราชสีมา เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ จำนวน 140 คน พบว่า การดำเนินงานป้องกันควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิสแบบมีส่วนร่วมของชุมชนประสบผลสำเร็จ ผลการดำเนินงานโครงการอยู่ในระดับดี ความรู้ของประชาชนและนักเรียนอยู่ในระดับดีมาก การปฏิบัติตนในการป้องกันควบคุมโรคเลปโตสไปโรซิส การมีส่วนร่วมของชุมชนที่ได้รับความร่วมมือจากทุกส่วนอยู่ในระดับดี และมีความพึงพอใจต่อผลการดำเนินงานในระดับมาก ส่งผลต่อการเกิดโรคเลปโตสไปโรซิสในชุมชนลดลง สอดคล้องกันทั้งปัจจัยบริบท ปัจจัยเบื้องต้นและปัจจัยด้านกระบวนการ มีส่วนส่งผลให้เกิดปัจจัยด้านผลผลิตตามมา อาจจะเนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ เมื่อจัดระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิสแล้ว ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันโรค ในระดับดีมาก ร้อยละ 53.6

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้

1.1 นำผลการศึกษาในครั้งนี้เสนอต่อ นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ และ นายแพทย์เชี่ยวชาญ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไขปัญหาเพื่อลดอัตราป่วย และอัตราตาย ของโรคเลปโตสไปโรซิส ในจังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเฉพาะในกลุ่มอาชีพ เกษตรกรชาวนา ที่มีอัตราป่วย และอัตราตาย มากที่สุดในจังหวัด

1.2 เกษตรกรที่มีอาชีพหลัก และอาชีพรอง ทางการเกษตรมีความเสี่ยงต่อการรับเชื้อมากกว่ากลุ่มอาชีพอื่นๆ เนื่องจากมีกิจกรรมที่ต้องสัมผัส ดินโคลน หรือแหล่งน้ำตามธรรมชาติ มากกว่า ดังนั้นการรณรงค์การป้องกันโรค จึงความเน้นในกลุ่มอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก

1.3 ควรมีการให้สุขศึกษาที่มุ่งเน้นในเรื่อง พฤติกรรมในการปฏิบัติตัวที่ถูกต้อง เพื่อป้องกันโรค แก่ประชาชน ทุกกลุ่มอาชีพ โดยเริ่มที่กลุ่มเกษตรกรทำนา เป็นอันดับแรก และมีการ

สร้างกระแสการป้องกันโรคอย่างต่อเนื่องเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 ในการศึกษาครั้งนี้กลุ่มตัวอย่างเป็นเกษตรกร ในตำบลนาจำปา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ ตามฐานข้อมูลของสถานีอนามัยบ้านนาจำปา อำเภอดอนจาน จังหวัดกาฬสินธุ์ จากข้อมูลระบบรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาโรคติดต่อ รง 506 ของงานระบาดวิทยา สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งตามอุบัติการณ์ของการเกิดโรค อหิวาต์อื่นๆ ก็พบได้ และมีโอกาสเสี่ยงต่อการสัมผัสเชื้อโรคเช่นกัน จึงควรมีการศึกษาพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรค ในกลุ่มอาชีพอื่นๆ ที่มีปัจจัยเสี่ยงต่อการสัมผัสเชื้อโรคด้วย

2.2 ควรมีการศึกษา ถึงแนวทางการป้องกันโรคด้านอื่นๆ เช่น อุปกรณ์ในการป้องกันการสัมผัสเชื้อ ที่ได้ผลดีกว่าปัจจุบัน และมีลักษณะหรือรูปแบบที่เหมาะสม กับสภาพภูมิอากาศและสภาพภูมิประเทศ ในเมืองไทย เพื่อสนับสนุนให้การป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลของให้สุขศึกษาในกลุ่มเป้าหมาย ว่าก่อนและหลังดำเนินการให้ความรู้ กลุ่มเป้าหมายมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคเลปโตสไปโรซิส เปลี่ยนไปหรือไม่ เปลี่ยนไปในทิศทางใด และเปลี่ยนแปลงไปมากน้อยแค่ไหน